

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Vår referens
Erik Ageberg

Stockholm
2017-05-17

s.sf@regeringskansliet.se
s.registrator@regeringskansliet.se

Er referens/Dnr
S2017/01743/SF

Remissvar

Förstärkt rehabilitering för återgång i arbete

Företagarna har getts möjlighet att lämna synpunkter på det rubricerade förslaget och får anföra följande,

Sammanfattning

Företagarna avstyrker förslagen om att införa en obligatorisk skyldighet för arbetsgivare att upprätta en plan för återgång i arbete när arbetstagaren varit sjukfrånvarande i 30 dagar.

Företagarna avstyrker förslaget om att avskaffa nuvarande skyldighet för den försäkrade att lämna arbetsgivarutlåtande när Försäkringskassan begär det.

Företagarna tillstyrker en höjning av det arbetsplatsinriktade rehabiliteringsstödet. Företagarna ser också positivt på att det arbetsplatsnära stödet utvidgas till ett arbetsmarknadsinriktat rehabiliteringsstöd.

Inledande kommentarer

I den parlamentariska socialförsäkringsutredningen "Mer trygghet och bättre försäkring" (SOU 2015:21) fastställs att arbetsgivare idag har ett omfattande ansvar för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen och att det saknas behov av ytterligare reglering. Företagarna instämmer i kommitténs slutsats.

Arbetsgivares idag långtgående ansvar för såväl rehabilitering som det förebyggande arbetet skapar tydliga incitament för arbetsgivare att snabbt få tillbaka medarbetare i arbete i samband med sjukskrivning. Rehabiliteringsinsatserna syftar till att en medarbetare med nedsatt arbetsförmåga ska kunna återgå i arbete hos arbetsgivaren så snart som möjligt. Ett ökat kravställande på arbetsgivare, som obligatoriska rehabiliteringsplaner, är varken efterfrågat av arbetsgivare eller måluppfyllande för regeringens målsatta 9,0 sjukpenningdagar. Istället efterfrågar arbetsgivare verktyg, stöd och råd om hur medarbetares arbetsförmåga kan tillvaratas. Inte minst gäller detta för de små företagen.

Företagen söker ofta kontakt med Försäkringskassan och vården kring den sjukskrivne medarbetaren. Företagen signalerar stora svårigheter att få tillstånd av stämningmöten och samverka med Försäkringskassan liksom svårigheter att få till stånd möte med sjukskrivande läkare. Detta leder till att arbetsgivare saknar en tydlig bild av vilka medicinska hinder den sjukskrivne medarbetaren har. Följaktligen är det svårt för arbetsgivaren att planera och rehabilitera medarbetaren. En rehabiliteringsplan som regeringen föreslår behöver varken vara kvalitativ eller ens korrekt, varför en tvingande plan rent av kan vara skadande.

Regeringen bör därmed arbeta för ett förbättrat samarbete mellan arbetsgivare, vården och Försäkringskassan, snarare än att införa obligatoriska rehabiliteringsplaner.

Obligatoriska rehabiliteringsplaner

I promemorian föreslås införande av obligatoriska rehabiliteringsplaner när medarbetaren varit sjukskriven i 30 dagar, om det inte kan antas att han eller hon återgår i arbete inom 60 dagar från insjuknandet. Syftet med obligatoriska rehabiliteringsplaner är att stärka rehabiliteringsinsatser för individen inom ramen för rehabiliteringskedjan.

Näringslivets regelnämnd (NNR) uppskattar företagens kostnad för ökad regelbörda till mer än 1,2 miljarder kronor årligen sedan 2013. I december 2016 uppgav betydligt fler företagare/företagsledare (32 procent) att det har blivit krångligare att följa de statliga reglerna jämfört med för ett år sedan. Endast 2 procent svarade att det blivit enklare. Att uppfylla regelkrav medför stora kostnader och tar mycket tid i anspråk enligt företagen.¹ Detta pekar på samma problematik som Företagarna uppmärksammat i flera tidigare rapporter.

Regeringens förslag om att införa obligatoriska rehabiliteringsplaner är ytterligare en regelbörda att föra till samlingen. Att regelförändringen dessutom kommer att träffa fel förstärker företagares uppfattning om att många regler blir meningslösa. Att kräva att arbetsgivaren till den 30:e sjukskrivningsdagen tagit fram en rehabiliteringsplan är onödigt stelbent, då de allra flesta sjukskrivna medarbetare återgår i arbete utan några andra åtgärder än medicinsk behandling. Det är ofta långa vårdköer eller väntan på medicinska utredningar som är skäl till att sjukskrivningen vara längre än 30 dagar. Detta är helt utanför arbetsgivarens påverkansområde. Risken är också stora att de obligatoriska rehabiliteringsplanerna inte kommer att innehålla tillräckligt mycket information. En obligatorisk plan för den arbetsplatsinriktade rehabiliteringen är inte rätt hjälp i en sådan situation.

Regeringens förslag att rehabiliteringsplan till den 30:e dagen i sjukperioden inte ska krävas om medarbetaren antas återgå i arbete inom 60 dagar från insjuknandet eller om det är uppenbart att en återgång är omöjlig komplicerar situationen ytterligare. Företag har sällan tillgång till den medicinska information som behövs för att kunna bedöma huruvida det är lämpligt att vidta åtgärder för rehabilitering.

Regeringen förutsätter att alla företag har vana av sjukskrivningar och tycks förutsätta att de har en HR-funktion likt stora företag och myndigheter. 99 procent av alla Sveriges företag har färre än 50 anställda. Dessa företag ställs sällan inför sjukskrivningar varför regelbördor som den regeringen föreslår drabbar dem särskilt hårt.

Sjukskrivningar bror oftast på sammansatta faktorer. Det kan handla om förhållanden på arbetsplatsen, men många gånger också om sådant som har med den försäkrades livssituation i stort att göra. Inte minst gäller det vid exempelvis utmattningsdepressioner och andra psykiska besvär som är vanliga vid långvariga sjukskrivningar. Under dessa situationer saknar ibland arbetsgivaren helt enkelt rätt förutsättningar att agera. Ett alltför tidigt upprättande av rehabiliteringsplan kan i vissa fall också vara kontraproduktivt.

Förslaget innebär ökad administration och regelbörda i de situationer där det inte är aktuellt med arbetsplatsinriktad rehabilitering, vilket riskerar innebära minskade resurser då rehabiliteringsplaner är efterfrågade och fyller en viktig funktion. Förslaget innebär en onödig ökad regelbörda för små företag och leder inte till förbättrad återgång i arbete. Företagarna avstyrker därför förslaget om att införa obligatoriska rehabiliteringsplaner.

¹ Nnr.se

Slopad skyldighet att ge in arbetsgivarutlåtande till Försäkringskassan

Försäkringskassan kan idag begära ett arbetsgivarutlåtande för att klarlägga medarbetarens behov av rehabilitering. Detta sker inom ramen för rehabiliteringskedjan och då behov av planerade rehabiliteringsinsatser finns. Även om Försäkringskassan har det övergripande ansvaret för att samordna all rehabilitering och tillsammans med den försäkrade ska klarlägga rehabiliteringsbehovet och se till att nödvändiga åtgärder vidtas har arbetsgivaren, har hälso- och sjukvården samt Arbetsförmedlingen viktiga roller i sjuk- och rehabiliteringsprocessen.

Dagens regelverk bidrar till att klarlägga den försäkrades rehabiliteringsbehov utifrån individuella förutsättningar och behov. Företagarna avstyrker därför förslaget att slopa skyldigheten för den försäkrade att ge in arbetsgivarutlåtande när Försäkringskassan begär det.

Arbetsplatsnära stöd omvandlas till arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd

Företagare har givetvis ett intresse av att så snabbt som möjligt få tillbaka en frisk medarbetare och kollega i arbete. Skälen till detta är framförallt kollegiala, men också monetära. Samtidigt ställs små arbetsgivare sällan inför utmaningen att rehabilitera sjukskrivna medarbetare. Därför efterfrågas verktyg, stöd och råd i hur medarbetarnas arbetsförmåga kan tas tillvara på bästa sätt.

Det är mycket positivt att det nuvarande stödet för arbetsplatsnära tjänster föreslås utvidgas till att även omfatta planering, genomförande och uppföljning av insatser. Därtill vill Företagarna trycka på behovet att stödet också inkluderar förebyggande arbete och behandling. Likaså uppmuntras till att utöka urvalet av leverantörer som ska berättiga till ersättning. Företagarna är också positiva till en höjning av det arbetsplatsinriktade rehabiliteringsstödet. Dagens lösning där stödet ges per insats och inte per person och år som regeringen nu föreslår, riskerar att leda till ett minskat stöd för de försäkrade som har det största behovet

Konsekvensutredning

I promemorian har arbetsgruppen utgått från en utredning från 2006 där tidsåtgången för att upprätta en rehabiliteringsplan var 20 minuter. Mycket har hänt inom såväl arbetsmiljölagsstiftningen som inom arbetslivet sedan utredningen överlämnades. Arbetsgruppen väljer att fokusera på den tekniska utvecklingen som skett sedan dess och menar att tidsåtgången blivit mindre.

Arbetsgruppen uppskattade tidsåtgång om 20 minuter för en rehabiliteringsplan visar på en allvarlig brist i förståelsen för små företags verklighet. Möjligen är 20 minuter en rimlig tidsuppskattning för stora företag och organisationer, men för små företag inträffar sjukskrivningar mycket sällan. Företag med färre än 50 anställda motsvarar mer än 99 procent av alla Sveriges företag. För att uppnå god kunskap om hur en rehabiliteringsplan ska utformas i de enskilda fall det kan bli aktuellt kommer det att krävas förhållandevis stora insatser av respektive företag. Den uppskattade tidsåtgången om 20 minuter för en rehabiliteringsplan tycks bara innefatta den tid som krävs att författa dokumentet rehabiliteringsplan. Den tidsåtgång som krävs för att få en god insyn i sjukfallet och annan kunskapsinhämtning inkluderas inte. Inte heller innefattas den tidsåtgång faktiska insatser och åtgärder rehabiliteringsplanen förutsätter.

Företagarna konstaterar att förslaget inte är tillräckligt utrett. Vi anser att en grundlig konsekvensanalys av förslaget måste göras, i vilken det tydligt redogörs för de ekonomiska och administrativa konsekvenserna för företagen.

Avslutande kommentarer

I den remitterade promemorian lyfts de privata sjukvårdsförsäkringarnas kompletterande rehabiliteringsförsäkring fram som tidiga insatser som bör främjas. Företagarna vill påtala att regeringens överenskommelse med Vänsterpartiet om att förmånsbeskatta sjukvårdsförsäkringar som arbetsgivare tecknar för sina anställda inte på något sätt stödjer, uppmuntrar eller främjar återgången i arbete på sätt som förordas i promemorian.

Företagarna påminner också om alla de hundratusentals företagare som alla bidrar till socialförsäkringssystemet på samma sätt som anställda. För dessa finns inga arbetsgivare som kan upprätta rehabiliteringsplaner. Återigen bortser regeringen från jobbskaparna.

Företagarna

Patrik Nilsson
Chef Analys & Opinion

Erik Gustaf Ageberg
Utredare